

*Hoge commissaris te Djakarta (Lamping) aan minister van Buitenlandse Zaken (Stikker), 2 aug 1952*

Mede bestemd voor Minuor.

Ik bezocht zojuist de Minister van Buitenlandse Zaken en legde daarbij over:

1. Nota APRA-arrestanten. Hierbij uitte ik mijn bevreesing dat, bij het bezoek van Commissaris Bandung aan de arrestanten, afschrift werd ontvangen van collectief verzoekschrift gericht tot de Procureur-Generaal te Djakarta, dat blijkens de adressering ook tot mij was gericht. Dit tot mij gericht afschrift was tot mijn verwondering nooit doorgezonden. Tevens merkte ik op dat volgens zojuist ontvangen voorlopige berichten van Commissaris Bandung, het bezoekrecht van APRA-arrestanten, wederom verboden zou zijn, in welk geval ik een voorbehoud moest maken voor de in de nota terzake tot uitdrukking gebrachte erkentelijkheid. (Ik vraag mij af of deze maatregel kan samenhangen met het feit dat bezoekrecht nauwelijks was toegestaan of van Indonesische zijde werd de overigens niet ongemotiveerde indruk gekregen dat brieven uit gevangenis werden gesmokkeld: Handelsblad heeft, met desbetreffende publicatie, aan arrestanten wel een slechte dienst bewezen).

De Minister zegde zijn medewerking toe en beloofde mij deze zaak met de Minister-President op te nemen wat mogelijk zou zijn omdat zij samen enkele dagen naar Bali zullen gaan. De Minister uitte zijn verwondering over mijn mededeling over het stopzetten van het bezoekrecht: van het Hoofd Parket ontvangen zeer recente inlichtingen, wezen niet in die richting. Hij zou het onderzoeken. Ik wees er o.a. nog op dat de gevangenen toch niet in de gevangenis konden wachten omdat de Procureur-Generaal niet de nodige getuigen kon vinden.

2. De Blitar en Talissenota (behoefde geen bijzonder mondelinge toelichting). Hier drong ik sterk aan op gunstige beslissing. Ook hier beloofde Mukarto mij de zaak te zullen opnemen met de Minister-President. Ik kreeg de indruk - meer niet - dat de zaak er minder ongunstig voorstaat dan enige weken geleden.

3. Algemene nota over arrestanten. (Te weten nota A mijn 485) zoals U ziet heb ik hier Uw instructies laten primeren boven mijn aanvankelijke persoonlijke bezwaren van tactische aard. Ook hier wees de Minister op bovengenoemde inlichtingen van de Procureur-Generaal.

4. Ik meende de beste weg te volgen door kwesties Ambonnezen, Indo's en internationaal privaatrechtelijke verdragen in een memorandum vast te leggen, waarbij wij afspraken dat de volgende week deze kwesties nader zouden worden besproken tussen Van Schelle en Rasjid. Voor de Ambonnezen-kwestie kon ik bepaald belangstelling van de Minister wekken.

5. Ik lichtte uitvoerig de veiligheidsnota toe. Ik legde daarbij nog apart aide-memoire over betreffende recente ontvoering van de Heer en Mevrouw Pieters en de eis om losgeld van 400.000 Rps die uiteraard nog niet in bijlage was verwerkt. Behalve de mij opgedragen mondelinge toelichting (conform Peters 37) wees ik op de opgedragen moeilijke positie van de administrateurs, die, bij betaling losgeld als middel om de ontvoerders te redden, dreigen te worden vervolgd wegens het steunen van subversieve actie; verder dat deze ontvoeringen economische activiteiten ten nadele van het land dreigen stil te leggen. (Als voorbeeld noemde ik dreigende verstoring maalcampagne op de fabrieken in Cheribon). Meer in het algemeen wees ik op de noodzakelijkheid waarvoor ik mij langzamerhand geplaatst zou kunnen zien te antwoorden op een mogelijke vraag van Nederlandse zijde naar mijn advies of voortgezet verblijf op de ondernemingen nog wel verantwoord is. Zover was het nog wel niet en de Nederlanders zouden zo lang mogelijk blijven, maar had de Minister ook wel eens gedacht aan de internationaal politieke gevolgen als ooit West-Java buiten de grote steden dermate onveilig moest worden geacht dat ontruiming door buitenlanders onvermijdelijk zou moeten worden?

De Minister was volkomen doordrongen van de ernst dezer situatie. Hij zou mijn nota met de Minister-President bespreken, maar kon mij nu al verklaren dat de huidige Regering niet voor de krachtigste maatregelen - die echter tijd zouden vergen - zou terugdeinzen, zulks als reactie op mijn opmerking dat mijns inziens men toch huiverig was ten aanzien van maatregelen tegen de Darul Islam en dat het Leger en de Politie mijns inziens altijd wachtten tot zij werden aangevallen en nooit offensief optraden.

Ook bij deze gelegenheid bleek de waarde van de goede tussen HC en Luar Negeri op elk niveau bestaande persoonlijke verhouding. Een opmerking van mij in dien zin zei de Minister bijzonder te waarderen. Tot mijn voldoening noteerde de Minister schriftelijk mijn voornaamste mondelinge toevoegingen en opmerkingen.